

פרשת נשא ה'תשפ"א
גיליון עג'

בִּירְרֵי תוֹרָה

מאוצרותיו של הגאון רבי ישעיהו מלרמן שליט"א

שיעבודא דרבי נתן

יהיה שטר מוכן אבל באמת נכון לרגע זה שטר זה אינו תקף כי עדיין לא הייתה שום הלוואה ביניהם.

ומנסה הגמ' לברר בדברי רב יהודה אמר רב מי הוא זה שהגיע לבי"ד וסיפר את הסיפור שעומד מאחורי שטר חוב זה היוצא ממנו ששטר חוב זה אינו תקף כלל וכלל, אם הגיע הלווה וטען ששטר חוב זה הוא שטר אמנה כלומר שלא היה כאן הלוואה מה החידוש שמחדש רב יהודה אמר רב שאינו נאמן בוודאי שלא יהיה נאמן מפני מה שנאמין לו שלא היה כאן הלוואה, ואם רב יהודה אמר רב רצה לחדש שהמלווה הוא זה שהגיע לבי"ד וסיפר שטר חוב זה הנמצא ברשותו אינו שטר חוב אמיתי זה רק שטר אמנה, מפני מה שלא יהיה נאמן, להיפך תבוא עליו ברכה שהרי יכול הוא לגבות ולטעון ששטר זה אמיתי ובי"ד יאמין לו ויוציא ממי שרשום שהוא הלווה את התשלום שכתוב שלוה, ועכשיו שהוא מגיע ומודה על האמת ששטר זה לא אמיתי מפני מה שלא נאמין לו.

לכך מגיע אבי ומבאר את תוכן דברי רב יהודה אמר רב ומה הוא רצה לחדש, שלעולם המלווה הוא זה שמגיע לבי"ד ואומר שמעו נא רבותי הדיינים שטר חוב זה איננו אמיתי הוא שטר אמנה בלבד, וא"כ הקשינו מפני מה המלווה לא נאמן לומר זאת והרי אין לך אדם שיהיה יותר אמין לומר דברים אלו יותר מהמלווה אלא אומר לנו אבי מדובר שהמלווה חייב לאחרים כסף, ואנו חוששים שאינו רוצה שהמלווים שלו יגבו את חובו מלווה זה ולכן הוא מגיע לבי"ד ואומר שטר חוב זה אינו שטר חוב זה שטר אמנה בעלמא והמלווים שלי לא יכולים לגבות את החוב שאני חייב להם מלווה זה משום שאינו חייב לי כלל ששטר זה הוא שטר אמנה, ויוצא שהמלווים שלו יפסידו מזה ששטר חוב זה יהפוך לשטר אמנה לכך לא מאמינים לו ששטר חוב זה הוא שטר אמנה, ומביא ראיה לזה שהמלווים שלו יוכלו

שיעבודא דרבי נתן, אחד מהיסודות והדינים המיוחדים והידועים הוה שיעבודא דרבי נתן. רבי נתן מחדש שאם אדם לווה מחברו ואותו לווה הלווה לאדם אחר, יכול המלווה של אותו לווה לגבות את חובו ממי שחייב ללווה, כלומר שמי שחייב ללווה לא ישלם ללווה אלא ישלם את חובו למלווה של הלווה.

וכמו שנראה מייד במקור, שהגמ' בכתובות מביאה את שיטת רבי נתן, ומביאה שמקור שיטת רבי נתן הוא מפסוק הכתוב בפרשתנו פרשת נשא, בפרק ה' פסוק ז' "ונתן לאשר אשם לו", שמפסוק זה לומד רבי נתן את דינו שיכול המלווה לגבות את חובו מהלווים של לווהו.

ובסייעתא דשמיא בגליון זה נברר לעומק את סוגיית הגמ' בכתובות המביאה את דינו של רבי נתן, מפני מה הגמ' הייתה צריכה להביא דייקא את שיטת רבי נתן, ובזה ניחד את שיטת רבי נתן משאר השיטות ונבית את עוצמת חידושו של רבי נתן שחידש שיכול המלווה לגבות את חוב הלווה מהלווים של הלווה, וכן נבאר את האופן שבו עובר החוב מהלווה של הלווה למלווה, האם זה עובר ישירות מהלווה של הלווה למלווה, או שהלווה של הלווה מעביר את חובו ללווה וממנו זה עובר מייד למלווה, ונביא ג"כ נפק"מ לדינא בין שני אופנים אלו.

ביאור הגמ' בכתובות

הגמ' בכתובות (דף יט' ע"א) אמר רב יהודה אמר רב האומר שטר אמנה היא זה אינו נאמן, ומבאר רש"י (בד"ה שטר אמנה) מה היה הנידון בדברי רב יהודה, אדם הגיע לבי"ד אם שטר חוב ואומר שלא היה כאן באמת חוב והלוואה שעליה כתבו את השטר אלא כתבנו שטר זה שאם פלוני ילווה לפלוני שכבר

לגבות מלווה זה, כדר' נתן, דתניא מניין לנושה מחברו מנה וחברו מחברו מניין שמוציאין מזה ונותנים לזה, "ונתן לאשר אשם לו" (במדבר ה' ז'). וכאן בעצם הוא המקור של שיעבודא רבי נתן.

ושואל הר"ן (דף ו' ע"א בדפי הרי"ף) על דברי אביי, מפני מה צריך אביי להגיע לשיעבודא דר' נתן בשביל להעמיד את הבעייתיות שיש לאמינות המלווה כשאומר ששטר חוב זה הוא שטר אמנה ולא שטר חוב ולכן לא יכולים המלווים שלי לגבות מלווה זה, אפי' ללא חידוש השיעבודא דר' נתן היינו יכולים להגיע לבעייתיות זו, שהרי נכסי הלווה משועבדים למלווה וא"כ כל חוב שיש למי שרשום בשטר שהוא המלווה ובעצם הוא לווה של מישהו אחר זה משועבד למלווה של המלווה, וא"כ אם הוא מגיע ואומר שין שטר חוב אלא הוא שטר אמנה הוא בעצם אומר השטר שהיה משועבד לך הוא לא משועבד כי אינו מכיל כלום ואיך אנחנו יכולים להאמין לו אולי הוא סיכם עם הלווה תשלם לי אפי' שאני יטען שזה שטר אמנה, וא"כ אף ללא שיעבודא דרבי נתן יש שיעבוד מהלווה של הלווה למלווה ומפני מה אביי היה צריך להזכיר את דין של שיעבודא דרבי נתן הרי אף ללא חידושו של רבי נתן אנו יודעים שהלווה של המלווה משועבד למלווה.

ומתרץ הר"ן ששטרות לאו בני גוביינא שאין גופן ממון, כלומר שבאמת כל מה ששייך ללווה נהיה משועבד למלווה, ולכן גם היינו אומרים ששטר חוב זה של הלווה משועבד גם למלווה, אך מחדש לנו הר"ן שלא כל דבר של הלווה משתעבד למלווה רק דברים בטוחים שאפשר לגבות כמו קרקעות אך שטרות אינם נכללים בגדר של בני גוביינא ולכן הם לא משתעבדים למלווה, ולכן כשאביי מגיע לבאר את דברי רב יהודה אמר רב שאין המלווה נאמן לומר שטר אמנה הוא זה וצריך אביי לגלות לנו היכן המלווה יכול להרוויח ע"י זה שמבטל את השטר חוב מהיותו שטר חוב ולכן מעמיד את דברי רב יהודה אמר רב באופן שהמלווה חייב לאחרים ואינו רוצה ששטר חוב זה יהיה משועבד גם למלווים, ולכאוף שטר חוב אינו משתעבד למלווה משום שאיננו בגדר בני גוביינא, לכך מגיע אביי ואומר שבאמת מדין שיעבוד של ההלוואה אין השטר חוב משועבד אך מדין שיעבודא דר' נתן השטר חוב משועבד לגמרי למלווה ולכן אותו מלווה לא רוצה ששטר חוב זה יהיה משועבד למלווה שלו מדין שיעבודא דרבי נתן ולכך אומר דהוי שטר אמנה, ולכן פסק רב יהודה אמר רב שאין המלווה נאמן לומר שטר אמנה הוא זה שחוששים שרוצה להפקיע שטר חוב זה משיעבודא דרבי נתן.

רואים אנו מדברי הר"ן שהייחודיות של שיעבודא דרבי נתן הוי שלעולם לא היינו משעבדים את השטר חוב למלווה דלא הוי בני גוביינא, מגיע רבי נתן ומכנים את השטר חוב שיהיה משועבד ג"כ למלווה אפי' דלא הוי בני גוביינא.

ומוכיח הר"ן את דבריו שאין שטר חוב משתעבד למלווה מהגמ' בכתובות (דף קי' ע"א) שאם שתי אנשים חייבים זה לזה את אותו הסכום אמרינן שכאילו זה פרע לזה וזה פרע לזה, ולכאוף

מפני מה א"א שכל אחד ייתן לשני את השטר חוב שמשועבד לו בין כה, ולמה צריך להגיע בדווקא לאופן שכאילו כל אחד פורע לשני, אלא מכאן ששטרות לא הוי בני גוביינא שאפשר להקנותן והם מחוץ למשחק ולכן אי אפשר לומר שיתנו זה לזה את השטרות כי על השטרות אין שום שיעבוד ואפשרות גביה ומה שנשאר זה שיפרעו זה לזה. ומביא הר"ן עוד ראיה ליסוד שהעמיד ששטרות לרו בני גוביינא מהגמ' בב"ק בהחובל (דף פט') אישה שחבלה באחרים פטורה והטעם הוי שאין לה כסף, ושואלת הגמ' שייגבו את כתובתה ומתרתת הגמ' שהיא תמחול לבעלה על הכתובה ולה יהי שווי בכתובה שיוכלו לגבות ממנו את החוב, ראיה מכאן שאין גובים חוב משטרות, שאין להם את התוקף והבטוח שיוכלו לגבו חובות מהם.

הש"ך (בסימן קא' ס"ק ג') חולק על יסוד הר"ן וכותב "ונראה לפי עניות דעת ששטרות בני גוביינא ובי"ד יכולים לגבות מחובות אחרים שחוב שפלוגי חייב לך משועבד לפלוגי שאתה חייב לו", רואים אנו מדברי הש"ך ששטרות הוי בני גוביינא וא"כ צריך להבין מפני מה אביי היה צריך להגיע לשיעבודא דר' נתן הרי יכל להסתפק בשיעבוד החוב כמו שכל דבר של הלווה משועבד למלווה ולכן חוב זה גם משועבד למלווה ולכן לא נאמין שאומר ששטר חוב זה הוי שטר אמנה משום שלא ורצה שזה ישתעבד למלווה, ולא ניצטרך להגיע לשיעבודא דרבי נתן כלל, אלא מבאר הש"ך ששיעבוד לא גרע ממכירה ואם במכירה יועיל מחילה גם בשיעבוד צריך להועיל מחילה, ולכן הזדקק אביי לשיעבודא דר' נתן שלא יועיל מחילה שימחול המלווה על החוב ללווה משום שהחוב כבר משועבד הלאה למלווה שלו ואין לו שום זכות ושום בעלות על החוב, ואחר שהעמיד הש"ך את יסודו שהייחודיות של השיעבודא דרבי נתן הוי בזה שלא מועיל מחילת המלווה שלא ישתעבד למלווה שלו, דוחה הש"ך את ראיית הר"ן מהגמ' בכתובות (דף קי'), שלא גובים מכתובת אישה והטעם משום מחילה שיכולה האישה למחול על הכתובה לבעלה, ומבאר הש"ך שהאישה יכולה למחול לכן לא גובים מכתובת אישה אבל לעולם מעצם שטר חוב אפשר לגבות רק שם שכיח יותר שהאישה תמחל על הכתובה לבעלה לא אמרו שייגבו משם, וזה הטעם ולא כמו שכתב הר"ן שהטעם משום שלא גובים משטרי חוב.

ושואל הקצות החושן (סימן פו' ס"ק א') על דברי הש"ך שכתב שאחרי המכירה שייך עדיין מחילה כלומר שהמוכר ימחל על החוב, והרי אחרי המכירה לא נשאר שום זכות אצל המוכר וא"כ איך יכול המוכר למחול על החוב שמכר הרי אין זכות למחול, אלא מאי יש את שיטת הרבינו תם שהמלווה לא יכול למכור את חובו אלא הוא יכול למכור רק את שיעבוד הנכסים של הלווה שיש לו ולא שיעבוד הגוף, ויוצא ששיעבוד הגוף של הלווה נשאר אצל המלווה אף לאחר מכירה ועל שיעבוד הגוף שעדיין ברשותו מוחל המלווה ללווה, וכשמוחל על שיעבוד הגוף מייד נפקע השיעבוד נכסים, ומדגיש הקצוה"ח שכל זה הוי רק במקום שאין הגוף משתעבד מדאורייתא, כגון בחוב שאינו יכול להימכר מדאורייתא ולכן לא חלה המכירה אלא רק מדרבנן ולכן

עצם החוב לא עובר לקונה רק השיעבוד נכסים וכל השיעבוד
הוא שיעבוד חלש, ולכן בחוב רגיל שנמכר או שעובר מבעלות
המלווה לבעלות המלווה שלו רק השיעבוד נכסים עובר כי עצם
החוב לא יכול לעבור, לכן מגיע השיעבוד דרבי נתן לחדש
שמדאורייתא משועבד החוב למלווה של המלווה, ולכן אין
חשש ממחילה כי לא שייך מחילה כי אם התורה משעבדת את
החוב לאחר החוב עובר לגמרי לאחר כולל השיעבודים שבו,
ובידי הראשון לא נשאר כלום כולל הזכות למחול, וזה שיעבודא
דרבי נתן, יוצא שהיחודיות שנותן הקצות החושן לשיעבודא
דרבי נתן הוא שהוא גורם שהחוב יעבור בשלימותו למלווה של
המלווה, ולמלווה הראשון שהוא בעצם הלווה לא נשאר שום
זכות בחוב זה.

וכדברי הקצות החושן מבאר הרשב"א (בבבא קמא פט')
שהיות ומכירת שטרות הוא רק מדרבנן לכן אי אפשר למחול
אבל בדבר שעובר מדאורייתא (כמו שיעבודא דרבי נתן) אי
אפשר למחול כי לא נשאר בידי המוכר שום זכות בהלוואה
ואפי' הזכות למחול, וא"כ מובן בשביל מה הצטרך אביי להביא
סיוע דווקא משיעבודא דר' נתן, ולא היה די לו בזה שהחוב
משתעבד למלווה כמו שאר דברי הלווה שמשעבדים, כי
שיעבוד זה הוא שיעבוד חלש מאוד המשאר זכויות רבות בידי
הלווה כגון למחול על החוב ולזה לא רצה אביי להגיע אלא רצה
להעמיד בצורה שהחוב עובר לגמרי למלווה ללא השארת שום
זכר מהחוב אצל הלווה.

וכשהגענו הלום יוצא לנו שני דברים ייחודיים שקורים
בשיעבודא דרבי נתן ואינם קוראים בשיעבודים אחרים.

הר"ן האיר לנו את הזווית שהשטר חוב נהיה משועבד למלווה
והופך להיות דבר שהוא בר גוביינא, משא"כ בשאר שיעבודים
שהשטר חוב בעצמו לא הוא בני גוביינא, הש"ך מאיר לנו
והקצוה"ח מוסיף הארה עצומה להזווית שבשיעבודא דרבי נתן
למלווה אין כבר את הזכות למחול על חוב זה שהחוב בשלימותו
עובר למלווה, ולא נשאר ללווה כלום, משא"כ בשיעבודים
אחרים ללווה יש עדיין את הזכות למחול על שטר חוב זה.

שיעבודא דרבי נתן היאך משעבד

ואחרי שראינו את הכוח שנתן רבי נתן בשיעבודו, דהוי שיעבוד
חזק יותר משאר השיעבודים, נשאר לנו עדיין הצורך להבין איך
עובד שיעבוד זה איך חוב ששייך ללווה נהפך פתאום להיות
שייך למלווה איך זה קורה ולמי יש חלק בזה.

ובגדול יש לנו שני דרכים הגיוניים לבאר היאך קורה השיעבודא
דרבי נתן, אופן ראשון שיש לנו אפשרות לבאר שעובד כך
שיעבודא דרבי נתן האם אדם שחייבים לו וחייב הוא לאחרים
מה שחייבים לו נהיה כאילו שחייבים למי שהוא חייב להם
כלומר שמייד שהוא מתחייב לאחרים כל מה שחייבים לו כבר
לא חייבים לו אלא נהיים חייבים למי שהוא נתחייב, או דילמא

אפשר לבאר את האופן שכך עובד השיעבודא דרבי נתן שמה
שחייבים לו הוא מחוייב להעביר הלאה למי שהוא חייב. כלומר
אופן ראשון הוא שמה שחייבים לו כבר לא חייבים לו יותר
אלא חייבים למי שהוא חייב, אופן שני שעדיין חייבים לו אך
הוא מחוייב להעביר הלאה, ונביא את דברי הגמ' לקמן ונראה
שחולקים בזה שני עמודי עולם לבאר איך לומדים שיעבודא
דרבי נתן.

יש גמ' בפסחים (דף לא' ע"א), יתומים שגבו קרקע בחובת
אביהם בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן, כלומר יתומים שאביהם
היה חייב לפלוני אך אלמוני היה חייב לאביהם ג"כ והם גבו
מאלמוני את הקרקע שהייתה משועבדת לאביהם תמורת החוב
שהיה חייב לו, ואיך שהם גובים את הקרקע מגיע פלוני וגובה
מהיתומים את הקרקע שגבו תמורת החוב שחייב אביהם לו,
ושואלת הגמ' איך פלוני גובה את הקרקע מהיתומים והרי דבר
זה שייך ליתומים ולא היה בירושת האב, שהרי בידוע הכלל
שבעל חוב יכול לגבות רק מכאן ולהבא כלומר רק דברים
שהגיעו מהאב והיו בחיי האב ואיך הוא גובה מדבר השייך
ליתומים שהם עצמם הביאו, ועונה הגמ' שהיות וזה היה
משועבד לאביהם זה משועבד גם לפלוני שהלווה לאביהם מדין
שיעבודא דר' נתן, כלומר היות והאב היה חייב לפלוני כל מה
שמשועבד לאביהם משועבד גם לפלוני, ולכן כשפלוני גובה
אינו גובה מהיתומים אלא את מה כבר היה משועבד לו.

ושואל תוס' (ד"ה משעבדנא לבע"ח דאבוכון) שגם במטלטלין
נאמר כן שאם היתומים גובים מטלטלין יוכל פלוני לבוא ולומר
שמטלטלין אלו היו משועבדים לי ולכן אתם צריכים להביא לי
מטלטלין אלו, ולא רק בקרקע, ומתוך ר"י שרק בקרקע אפשר
לומר כן שאם הבעל חוב כלומר אביהם היה מוכר היה יכול
בע"ח כלומר פלוני זה לגבות את הקרקע מהלוקח, כזה שיעבוד
חזק יש כוח ביד פלוני לגבות אבל מטלטלין שאם אביהם היה
מוכר לא יכל הבע"ח לגבות מהלוקח, לא נקראים המטלטלין
כמשועבדים לפלוני כי כוחו מוגבל בגביית המטלטלין וזה
לא נקרא שזה משועבד לו, ולכן אינו יכול לגבות עכשיו את
המטלטלין.

ומבאר המהרש"א (שם) שתוס' למד בקושיא ששיעבודא דר' נתן
הוא שהשיעבוד עובר ישירות מהלווה של פלוני למלווה ולא
קשור לפלוני (כמו האופן הראשון שהבאנו), וזה טענת הבעל
חוב אתם היתומים לא קשורים בכלל לקרקע זו אניזה שאמור
לגבות את הקרקע ממנו כי אם זה משועבד לאביכם וכל מה
ששייך לאביכם משועבד אליי זה אומר שקרקע זו משועבדת
לי, וא"כ תוס' שאל שגם במטלטלין אפשר לומר כך שהמטלטלין
משועבדים לפלוני בכלל ולא ליתומים, וע"ז מתרצים התוס'
שיעבודא דר' נתן כן עובר דרך המי שהלווה ולווה ולא
ישירות למלווה האחרון, (כצד השני שהבאנו), ולכן ביאר מפני
מה קרקע כן משועבד שיכל תמיד פלוני להיות לו פתחון פה
על הנעשה בקרקע ואפי' שהיא נמכרה אבל מטלטלין לא
משועבדים כלל שיש לפלוני כוח מוגבל בהם שאם מכרו אותם

אין לפלוני שום זכות לטעון על מכירה זו ושום כוח במטלטלין. אך הקצוה"ח מבאר את התוס' בצורה אחרת, שגם בתירוץ תוס' למד ששיעבודא דר' נתן עובר ישירות מהלווה למלווה בלי האדם האמצעי (כצד הראשון שהבאנו), ומתוך שגוף החוב שייך למלווה שלו ולא לאדם האמצעי שכמו שראינו שחובות לא משתעבדים וא"כ איך עובר שיעבודא דר' נתן מוכרח שזה עובר ישירות ללא האדם האמצעי, ולכן תוס' הקשה שגם במטלטלין יאמר כך, ועל זה תירצו שכל השיעבודא דר' נתן הוא רק בקרקע ולא במטלטלין ולכן לא שייך לומר שגם במטלטלין יגבה המלווה מן היתומים.

והנפק"מ באיזה דרך לומדים, הוי לגבי פלוני שהלווה לאלמוני באחד בניסן ואלמוני הלווה לפלוני בשלושה בתשרי, פוסק המחבר (סימן פה ס"ק ו') שאם מכר אחד מהם חובו לאחר הלוקח גובה מהלווה וחוזר הלווה לגבות מהמוכר בחזרה ואם אין לו גובה מהלוקח. כלומר לא משנה מי מהשניים מכר את הלוואתו יכול תמיד הלוקח לגבות את חובו, והרי השני המוכר חייב ללווה ג"כ לכן הלווה יכול לגבות אח"כ מהמוכר.

ולומד הסמ"ע בדברי המחבר שמוכרח להיות שפלוני המלווה המוקדם הוא זה שמכר את השטר חוב, וזאת שהרי ברגע שהלווה פלוני לאלמוני כל הנכסים של אלמוני נהיים משועבדים לפלוני, וכשאלמוני הלווה בחזרה לפלוני מה שהיה שלו ומשועבד למלווה הראשון כלומר לפלוני שעכשיו לוה ממנו השתעבד לו בחזרה, ועכשיו שפלוני מכר את השט"ח שאלמוני חייב לו וכל נכסי אלמוני משועבדים לו טוען אלמוני שאין תוקף לשיעבוד של נכסיו כי באמת כל מה שיש לפלוני משועבד לו וזה כולל גם את השטר חוב שהוא אלמוני משעבד את נכסיו לפלוני, ולכן אין תוקף לשטר זה, ולכן מובן שיכול הלווה השני לחזור ולגבות מהמוכר ואם אין למוכר יכול הוא אף לגבות מהלוקח, משום שכל מה שיש למוכר משועבד לו שהוא הרי הלווה לו.

אבל אם אנו אומרים שאלמוני שהוא בעצם המלווה המאוחר הוא זה שמכר את השט"ח שפלוני חייב לו, ברגע שמכר שט"ח זה הוא מכר גם את כל השיעבודים שפלוני משועבד לו ובהם השט"ח של השיעבודים שלו, ויוצא שהוא חוזר להיות משועבד לפלוני כי פלוני לא משועבד לו יותר אלא הוא משועבד ללוקח ולא לאלמוני, א"כ היאך יכול פלוני לגבות מהמוכר כלומר מאלמוני ואח"כ מהלוקח מה יש לפלוני עם הלוקח הלוקח

לא מכיר את פלוני ולהיפך פלוני חייב לו, שהלוקח קנה את השיעבוד מתי שאלמוני לא היה משועבד לפלוני ולכן לא יהיה לפלוני שום זכות לגבות מהלוקח.

אך הש"ך חולק ואומר שאין הבדל אם פלוני שהוא המלווה הראשון מכר את שטר חובו שאלמוני חייב לו, או שאלמוני מכר את שטר חובו שפלוני חייב לו שתמיד משועבדים הם זה לזה והלוקח שקונה את השטר חוב הוא קונה שטר חוב משועבד

ולפי ב' הדרכים שהבאנו לעיל איך לבאר את השיעבודא דרבי נתן, את דרך המהרש"א שבשיעבודא דרבי נתן תמיד הלווה שהוא גם מלווה מעביר את מה שחייבים לו למלווה שלו, ואת דרך הקצות החושן שמה שחייבים ללווה נפקע מהלווה וחייבים מכאן והילך למלווה שלו נוכל לבאר במה חלקו הסמ"ע והש"ך שזה לומד שמוכרח שרק המלווה הראשון יכול למכור את השטר חוב כדי שיוכלו לגבות מהלוקח, והש"ך כותב שתמיד יוכלו לגבות מהלוקח.

והסמ"ע למד כדרך המהרש"א שבשיעבודא דרבי נתן מה שחייבים ללווה הוא מעביר למלווה, ולכן הוא סבר שהמלווה השני שהוא אלמוני כשיש לו את השטר חוב הוא לא משועבד לפלוני כי פלוני משועבד לו ואת זה הוא מכר ללוקח ואח"כ שהוא משועבד כי כבר אין לו את השטר שפלוני משועבד לו זה כבר לא קשור ללוקח, ולכן אי אפשר לגבות מהלוקח.

אך הש"ך למד כדרך של הקצות החושן בשיעבודא דרבי נתן שהלוואה עוברת ישירות מהלווה של הלווה למלווה שלו, לכן ברגע שאלמוני מכר את השטר חוב ללוקח יוצא שפלוני חייב ללוקח ואלמוני חייב לפלוני, יוצא שאלמוני חייב ישירות ללוקח.

תבוא לדינא

היוצא לנו מכל הנכתב, (א) הייחודיות בשיעבודא דרבי נתן. לר"ן דהוי בני גוביינא, לש"ך שאי אפשר למחול. (ב) איך עובד שיעבודא דרבי נתן, למהרש"א שמה שהלווה של הלווה חייב ללווה הלווה מחוייב להעביר למלווה. לקצוה"ח מה שהלווה של הלווה חייב ללווה הוא נהיה חייב למלווה.

להערות והארות, ולהצטרפות לרשימת התפוצה
ניתן לפנות למכון "בירורי תורה"
bt154154@gmail.com
נכתב ונערך ע"י י.פ.

נר זכרון

הגיליון לעילוי נשמת

איש היקר שבערכין, שהעמיד דורות של תלמידים בדרך ישראל סבא, אהוב על הבריות ומכבדן, השכים והעריב לבית הכנסת במס"נ וקבע עיתים לתורה.

הרה"ח ר' עקיבא אלעזר בן הרה"ח שמחה יעקב הלפגוט ז"ל
חונגתו מרת חיה ריבה בת הרה"ח יעקב אפרים פישל ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.